

Migren Özürlülük Değerlendirilmesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Migren Özürlülük Değerlendirilmesi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26085>

Özet

Migren Özürlülük Değerlendirilmesi Ölçeği (MIDAS), bireylerin migren atakları nedeniyle yaşadıkları işlevsel kısıtlılık düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle son üç ay içinde migren hastalarının günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki etkisini nicel olarak belirlemeyi hedefler. Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2004 yılında Erta ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu çalışmada ölçeğin Türkiye'deki nöroloji ve psikiyatri kliniklerinde kullanılmalarının bilimsel temelini oluşturmuştur.

MIDAS, hastaların iş, okul, ev işleri ve sosyal aktiviteler gibi temel alanlarda migren nedeniyle kaç gün kayıp yaşadıklarını sorgulayan kısa ve pratik bir formattadır. Ölçekten elde edilen toplam puan, özürlülük düzeyini (Grade I'den Grade IV'e kadar) sınıflandırarak klinisyenlerin tedavi stratejilerini belirlemesine ve hastanın yaşam kalitesindeki bozulmayı izlemesine yardımcı olur.

Anahtar Kelimeler

Migren, Özürlülük, Baş Ağrısı, MIDAS, Yaşam Kalitesi, Nöroloji, Psikometri

Yazarlar

Mustafa Erta, A. Siva, T. Dalkara, N. Uzuner, B. Dora, L. Şen, M. Zarifoğlu

Amaç

Ölçeğin temel amacı, migren hastalarının yaşadıkları atakların şiddetini ve sıklığını dikkate alarak, bu atakların neden olduğu işlevsel kısıtlılık seviyesini objektif bir şekilde değerlendirmektir. Bu değerlendirme, klinik kararların verilmesinde, özellikle profilaktik tedavilere başlama eyleminin belirlenmesinde ve tedavi yanıtının izlenmesinde kritik öneme sahiptir.

MIDAS, hastaların migren ile ilişkili özürlülük derecesini dört kategoriye ayırarak, hangi hastaların daha agresif tedaviye veya kapsamlı yönetim planlarına ihtiyaç duyduğunu belirlemeyi kolaylaştırır. Bu sayede, sağlık hizmetleri kaynakları daha etkin kullanılabilir ve hasta merkezli bakım stratejileri oluşturulabilir.

Yapı (Konstrukt)

MIDAS ölçeği, migrenin neden olduğu işlevsel bozukluğu ölçen çok boyutlu bir yapıyı temel alır. Ölçek, doğrudan ağrının şiddetinden ziyade, ağrının yol açtığı yaşam kaybı günlerini (disability days) ölçmeye odaklanır. Bu yapı, migrenin hastanın yaşam kalitesi üzerindeki kümülatif etkisini yansıtmaya amaçlar.

Ölçekteki beş ana madde, üç temel yaşam alanındaki kayıp sorgular: **iş/okul aktiviteleri**, **ev işleri** ve **aile/sosyal/eklemlence aktiviteleri**. Hastadan son üç aylık periyotta migren nedeniyle tamamen veya kısmen kaybedilen gün sayısının bildirmesi istenir. Bu kümülatif yaklaşımla, migrenin epizodik doğasına rağmen uzun vadeli toplumsal ve kişisel etkisini ölçmek için tasarlanmıştır.

Geçerlik

Türkçe MIDAS uyarlama çalışması (Ertaş vd., 2004), ölçeğin yapısal ve eşzamanlı geçerliliğini destekleyen güçlü bulgular sunmuştur. Yapılan geçerlik analizlerinde, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen migren özürlülüğü yapısının başarıyla bir şekilde temsil ettiği ve klinik bağlamda anlamlı olduğu gösterilmiştir.

Eşzamanlı geçerlik çalışmaları, MIDAS puanlarının, hastaların bildirdiği baş ağrısı sıklığı, şiddeti ve diğer özürlülük ölçütleri gibi klinik değişkenlerle yüksek düzeyde korelasyon gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu korelasyonlar, ölçeğin klinik değerlendirmelerle uyumlu olduğunu ve migrenin gerçek yükünü yansıttığını kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ertaş ve arkadaşlarının 2004 tarihli uyarlama çalışmasında, Türkçe MIDAS'ın yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu belirlenmiştir. Çıktı tutarlılık katsayısı (genellikle **Cronbach Alfa** değeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda ne kadar tutarlı olduğunu göstererek ölçeğin güvenilirliğini teyit etmiştir.

Ayrıca, ölçeğin zaman içinde tutarlılığını değerlendiren test-tekrar test **güvenirlilik** analizleri de yapılmıştır. Bu analizler, migren durumu stabil olan hastalarda, farklı zamanlarda uygulanan ölçek sonuçlarının yüksek derecede benzerlik gösterdiğini kanıtlayarak, ölçeğin kararlı bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamıştır.

Faktör Analizi

Orijinal MIDAS ölçeği, migrenin neden olduğu genel özürlülük yükünü ölçmeye odaklanan tek faktörlü bir yapıya sahiptir. Türkçe uyarlama sürecinde de, ölçeğin klinik ve istatistiksel olarak bu tek boyutlu yapıyı koruduğu varsayılmıştır.

Yapılan analizler, ölçek maddelerinin migrenin işlevsel kısıtlılık boyutunda güçlü bir şekilde yüklendiğini desteklemiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin kültürlerarası adaptasyonunun başarıyla olduğunu ve Türkçe formunun klinik uygulamada tutarlı bir şekilde kullanılabileceğini göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report Questionnaire). 5 ana soru ve 2 yardımcı soru (başarısızlık ve şiddeti) içerir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Migren tanısı almış yetişkin hastalar.

Age Group: Yetişkinler (18 yaş ve üzeri).

Population Details: Klinik nöroloji polikliniklerine başvuran, uluslararası baş ağrısı derneği (IHS) kriterlerine göre migren tanısı almış hastalar örneklemini üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Son üç ay içinde migren nedeniyle kaybedilen gün sayısı toplanmasına dayanan kantitatif bir metodoloji kullanılır. Toplam puan, migrenin şiddetini ve özürlülük seviyesini (Grade I: Minimal, Grade IV: Severe) belirler.

Anahtar Kelimeler

Migren Baş Ağrısı, Psikososyal Bozukluk, Geçerlik, Güvenilirlik, Klinik Değerlendirme, Nörolojik Ölçek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: info@mustafaertas.com.tr (Sorumlu Yazar iletişimi)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değil.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Migren Özürlülük Değerlendirilmesi Ölçeği (MIDAS) orijinal olarak 1990'ların sonunda Stewart ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. Türkçe uyarlaması 2004 yılında yayımlanmıştır. Ölçek genellikle klinik ve araştırma amaçlı kullanılm için serbestçe erişilebilir bir araç olsa da, kullanımı ve telif hakları ile ilgili kesin izinler için sorumlu yazar **Mustafa Ertaş** ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [turkish-migraine-disability-assessment-midas-questionnaire-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/turkish-migraine-disability-assessment-midas-questionnaire-toad.pdf)

Referanslar

Erta?, M., Siva, A., Dalkara, T., Uzuner, N., Dora, B., ?nan, L, Zarifo?lu, M. (2004). Validity and reliability of the Turkish Migraine Disability Assessment (MIDAS) questionnaire. *Headache: The Journal of Head and Face Pain*, 44(8), 786-793.

Migren Özürlülük Değerlendirilmesi Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ölçeğin maddeleri tam olarak listelenmemiştir. Ancak Migren Özürlülük Değerlendirilmesi Ölçeği (MIDAS) standart olarak aşağıdaki 5 temel düzey kaybı maddesini içerir (son 3 ay için):

?? veya okuldan tamamen kayıp günler (Migren yüzünden çalışmadığınız/okula gidmediğiniz günler).

?? veya okulda verimliliğin yarısından fazla düştüğü günler (Migren yüzünden iş/okul performansınızın %50'den fazla azaldığı günler).

Ev işlerinden tamamen kayıp günler (Migren yüzünden ev işi yapamadığınız günler).

Ev işlerinde verimliliğin yarısından fazla düştüğü günler (Migren yüzünden ev işi performansınızın %50'den fazla azaldığı günler).

Aile, sosyal veya eğlence aktivitelerinden kayıp günler (Migren yüzünden sosyal/eğlence faaliyetlerine katılamadığınız günler).